

Aan: de gemeenten in Fryslân
* college van B&W
* leden van de gemeenteraad

Betreft: inventarisatie gemeentelijk minimabeleid.

Leeuwarden, 3 juni 2013.

Geacht college,
Geachte leden van de raad,

Het Provinciaal Overleg Cliëntenraden (POC) en het FSU hebben in de periode december 2012 en januari 2013 een poging gewaagd om het minimabeleid van de Friese gemeenten te inventariseren en de actuele stand van zaken in beeld te brengen. Doel was om voor de cliëntenraden en de Friese gemeenten een actueel overzicht te maken van de regelingen en van de overeenkomsten en verschillen tussen die regelingen. Bovendien wilden het POC en het FSU de invloed van de forse bezuinigingen van gemeenten op hun minimabeleid in kaart brengen: blijven minimaregelingen buiten schot of wordt er in gesneden?

De inventarisatie verliep in twee stappen:

1. Verzamelen van informatie via de gemeentelijke websites.
2. Check van de website-informatie door beleidsambtenaren Sociale Zaken/Werk en Inkomen en aanvullingen c.q. toelichting op deze informatie. De ambtenaren werden telefonisch benaderd en gevraagd om te reageren op de hen toegestuurd mail.

De beleidsambtenaren hebben op drie manieren gereageerd: 1. Per mail 2. Telefonisch 3. Niet.

We hebben helaas geen adequate inventarisatie kunnen maken. De verkregen informatie vormt een te smalle basis om een zinvol overzicht te produceren. In deze brief volstaan we met een globale schets van enkele gemeentelijke voorzieningen.

Opvallend in veel reacties was de argwaan en terughoudendheid bij het verstrekken van de - publieke c.q. openbare - informatie, het onvolledig verstrekken van informatie of het nalaten van informatieverstrekking ondanks herhaalde verzoeken. Veel ambtenaren lieten weten dat ze geen tijd hadden om aan het verzoek te voldoen of ze wezen er op dat het minimabeleid regelmatig aangepast werd (mede door de bezuinigingsmaatregelen) en dat het daardoor weinig zinvol was om de informatie aan te leveren.

We vinden het teleurstellend dat veel Friese gemeenten niet in staat of niet bereid waren om actuele informatie te verstrekken over de gemeentelijke minimaregelingen. De meeste gemeentelijke websites geven geen heldere informatie over de minimaregelingen of maken het de bezoeker moeilijk door te verwijzen naar rubrieken (verschillende keren doorklikken) of links naar andere websites. Ook stuiten we regelmatig op verouderde en af en toe zelfs onjuiste gegevens op de website. Juist in een periode waarin burgers meer dan ooit een financiële steun in de rug nodig hebben zou je mogen verwachten dat gemeenten een transparante en toegankelijke informatieverstrekking hoog in het vaandel hebben. Dat geldt ten aanzien van cliëntorganisaties maar zeker voor de individuele burgers.

In het kort hier de resultaten van het inventariserend onderzoek onder de Friese gemeenten:

1. Vrijlating inkomsten WWB (*gegevens door 23 gemeenten verstrekt*)

Negen van de 23 gemeenten passen de vrijlatingsregeling in de WWB – maximaal € 192,- netto per maand inkomsten mag gedurende een half jaar behouden worden – toe. De in de WWB vastgelegde regeling kan door iedere gemeente uitgevoerd worden. Het ministerie van Sociale Zaken wijst actief op deze mogelijkheid in haar publieksinformatie en noemt de regeling een belangrijk instrument voor gemeenten om arbeidsparticipatie van bewoners te stimuleren. Het is teleurstellend dat nog steeds een grote meerderheid van de Friese gemeenten – ondanks herhaalde verzoeken van het FSU - de regeling niet wil uitvoeren. Opvallend ook omdat deze regeling geen inkomensfinanciering door de gemeenten vergt.

2. Langdurigheidstoeslag (*gegevens door 20 gemeenten verstrekt*)

Acht gemeenten stellen de voorwaarde dat de aanvrager 5 jaar onafgebroken het minimum moet hebben gehad. De resterende 15 gemeenten hanteren de termijn van 3 jaar. Drie gemeenten hebben de inkomensnorm op 110% van het minimum gesteld, 2 gemeenten op 107%, 5 gemeenten op 105% en de resterende 10 gemeenten op 100%. De langdurigheidstoeslag is voor minima de regeling die de meeste financiële armslag biedt. De gemeenten hebben van de landelijke wetgever al enkele jaren de ruimte gekregen om de drempeltermijn naar 3 jaar terug te brengen. De meeste Friese gemeenten hebben dit daadwerkelijk gedaan. Ook hebben de gemeenten de ruimte om een minimumnorm van maximaal 110% te hanteren. Slechts drie gemeenten hebben deze mogelijkheid benut.

3. Collectieve zorgverzekering AV Frieso (*gegevens door 23 gemeenten verstrekt*)

Drie gemeenten hanteren 100% als norm. Een grote meerderheid van 20 gemeenten zit op 110%. De gemeente Boarnsterhim hanteert de norm van 110% voor toekenning van een vergoeding omdat ze niet meedoet in de AV Frieso.

Het is bemoedigend dat de meeste Friese gemeenten de 110% norm hanteren en daarmee burgers met een minimuminkomen maximaal steunen bij hun zorgkosten. Jammer dat drie gemeenten er voor gekozen hebben om liefst 10% onder de maximumnorm te gaan zitten waardoor veel burgers geen beroep (meer) kunnen doen op de regeling.

4. Participatiefonds (*gegevens door 23 gemeenten verstrekt*)

Alle 23 gemeenten hebben een regeling ter stimulering van participatie van burgers met een minimuminkomen. De regelingen zijn zeer divers en daardoor moeilijk vergelijkbaar.

Zestien gemeenten hanteren 2 verschillende bedragen: voor jongeren tot 18 jaar en voor volwassenen. De bedragen voor jongeren zijn hoger dan die voor de volwassenen.

Zeven gemeenten hanteren 1 bedrag per persoon.

Acht van de 23 gemeenten verstrekken een bedrag per gezin, exclusief de aparte bijdrage voor jongere gezinsleden tot 18 jaar.

De hoogte van de bedragen varieert van € 62,- (per persoon, Leeuwarden) tot € 300,- (per kind, Friese Meren) per jaar.

AANBEVELINGEN VOOR GEMEENTELIJK MINIMABELEID

- Pas de *vrijlating regeling* in de WWB toe om zo bijstandsgerechtigden in staat te stellen om een periode bij te verdienen. De mogelijkheid om een deel van het inkomen – zoals bijverdiensten - vrij te laten is geregeld in artikel 31 lid 2 van het onderdeel 0 in de WWB. Die mogelijkheid is er al sinds de invoering van de WWB. De gemeenten

kunnen kiezen om deze regeling wel of niet toe te passen. Het gaat om een maandbedrag van € 192,- voor personen ouder dan 27 jaar voor een maximumperiode van een half jaar. Daar is vorig jaar nog een tweede regeling bijgekomen: voor alleenstaande ouders met kinderen jonger dan 12 jaar gaat het om een maandbedrag van € 120,- voor een maximumperiode van 30 maanden.

- Verstrekt *individuele premies* aan bijstandsgerechtigden ter stimulering en beloning van werkhervatting. Sinds de invoering van de WWB hebben de gemeenten de mogelijkheid om stimulerings- c.q. uitstroomprijzen te verstrekken en zelf te beoordelen in welke situaties deze uitgekeerd worden.
- verstrekt bijstandsgerechtigden die met behoud van de uitkering in vrijwilligerswerk aan de slag zijn een *vrijwilligerswerkvergoeding* van maximaal € 1.500,- per jaar. Dit bedrag is fiscaal vrij en wordt niet verrekend met de bijstandsuitkering (in de WWB wordt de vrijwilligerswerkvergoeding aangemerkt als vrij te laten inkomsten).
- Pas de *bijzondere bijstand* ruim en flexibel toe: deze regeling is niet gebonden aan de maximale norm van 110% van het minimum. De toets van de individuele omstandigheden is maatgevend en de gemeente heeft de beleidsruimte om eigen criteria te hanteren.
- Handhaaf de *categoriale regeling* in de WWB voor chronisch zieken, gehandicapten en 65+ of besluit om deze toe te passen indien dat tot nu toe niet het geval was. De gemeenten hebben de keuzemogelijkheid om deze regeling wel of niet uit te voeren.
- Pas *automatische kwijtschelding* van gemeentelijke heffingen toe.
- Benut de *koppeling* van digitale bestandsgegevens ten behoeve van uitkeringscontrole (handhavingsbeleid) ook voor het checken van het *recht op inkomensvoorzieningen* (kwijtschelding, reducties, toeslagen, subsidies).
- Ontwikkel een integraal *gemeentelijk schuldhulpbeleid*, waarbij lokale vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties voor hulpverlening en voorlichting ingeschakeld worden en gaan samenwerken.

U kunt uw cliëntenraad Werk en Inkomen/WWB/Participatie vragen om een advies te geven over deze brief. De cliëntenraad kan ook besluiten om u hierover een ongevraagd advies voor te leggen.

We doen een beroep op u om uw gemeentelijk minimabeleid overeind te houden en wensen u wijsheid en daadkracht toe bij uw afwegingen en keuzes!

POC en FSU,
namens deze:

Nanne de Jong,
coördinator.

www.fsufriesland.nl